

EKSTREMAVL. Hvorfor avler landbruget dyrene så ekstremt? Og hvad betyder det for dyrene?

Ekstrem betyder: yderliggående, overdrevet, grænseoverskridende, langt fra det normale.

Avl er et menneskeskabt begreb, som betegner menneskets magt over andre dyrs formering, og dermed magten over hvilke egenskaber (gener) der gives videre.

Ekstremavl i landbruget viser sig ved at man med sine avlsprogrammer har fremstillet dyr, der producerer så meget, at de må fodres ufysiologisk med alt for kraftigt foder, og bliver syge eller dør af følgerne. Sygdommene kaldes "produktionssygdomme", dvs. sygdomme som stort set ikke findes i normale naturlige racer. Og der er samtidig fremavlet større og meget hurtigtvoksende dyr så staldsystemerne (både areal og inventar) ikke har kunnet følge med. Det skal jo afskrives.

Landbrug & Fødevarers eget svineavlsselskab DanBred beskriver formålet med ekstremavlens således: *Formålet med DanBred-avlsprogrammet er at minimere omkostningerne ved produktionen af et kg grisekød for den danske griseproducent.* Så penge er den simple forklaring. Det handler om at dyrene skal producere så meget som muligt på så kort tid som muligt og med så lave udgifter til foder, personale og bygninger som muligt.

Da der utroligt nok ikke er nogen samfunds kontrol med disse avlsprogrammer, og landbruget ikke selv indtil nu har udvist nogen form for samvittighedskvaler overfor disse ekstreme dyr, de har skabt, så rejser spørgsmålene sig:

- Bare fordi vi kan manipulere med gener og egenskaber, er det så i orden at vi i den grad leger Gud?
- Hvor går grænserne? Skal de ikke defineres? Hvad mener politikerne?
- Og hvad med alle de dyr, som allerede lider ude i staldene? Hvorfor accepterer vi, at de slås med sygdomme, som landbruget selv har skabt?

En højtydende malkeko er avlet til at præstere så meget - i form af mange liter mælk samtidig med at hun gøres drægtig igen - at det svarer til 1,5-2 maraton HVER DAG. Hun er konstant sulten og fysiologisk meget sårbar. Direktøren for afdeling kvæg hos L&F, Ida Storm, har på en konference på KU-Life for få år siden udtalt, at hun ikke ser at koens grænse for mælkeproduktion er nået endnu. Måske drømmer hun om at få fremavlet en ko med 6 patter eller endnu bedre med to yvere?

Mange køer har produktionssygdomme såsom mavesår, vom-lidelser og drejning af den 4. mave (som dyrlægen syer fast indvendigt på bugvæggen), udover yverbetændelser, forfangenhed, stofskiftelidelser, klovlidelser, livmoderbetændelser osv. osv.

Avlsselskabet Topigs Norsvin, som lige for tiden soler sig i at deres søer ikke er avlet til at føde flere pattegrise end de har patter til, har i stedet fremavlet en so med et ekstra sæt patter, så den har 16 i modsætning til konkurrenten DanBreds søer, som er helt hæmningsløst avlet til at få i gennemsnit 20 unger pr. kuld, men kun har 14 patter. I DanBred-stalde er man nødt til at bruge "ammesøer", som er søer, der har ligget med deres eget kuld, men tvinges til at ligge en runde mere med et kuld fremmede overskudsgrise bagefter. Måske avlsselskaberne drømmer om søer med dobbelt kropslængde med plads til endnu flere fostre og patter? Mange søer lider og dør af betændelser forårsaget af de langvarige fødsler, rådne fostre, blodforgiftninger, organdrejninger,

liggesår, klovlidelser, mavesår osv. osv. Delfin-grise kalder man de små, svage og misdannede grise, som er en af følgerne af den ekstreme avl for alt for mange fostre. Det er en tilstand, hvor grisen ikke har fået næring nok i fosterstadiet, fordi der simpelthen ikke er plads nok i livmoderen til så mange fostre. Derfor prioriterer naturen, at hjernen skal vokse, mens resten af kroppens tilvækst bliver nedsat. De kaldes delfingrise fordi de pga. af den relativt normale hjerne får en profil, der minder om en delfins, mens kroppen er lillebitte. De vejer ca. det halve af en normal pattegris ved fødslen, en del af dem er dødfødte eller dør hurtigt. Tilstanden medfører, at de er svage og hurtigt bliver kolde, og dermed når de ofte ikke frem til den livsvigtige råmælk. De udgør størsteparten af de over 25.000 døde pattegrise, som branchen producerer i døgnet, og de er dermed en del af den gruppe dyr, man kunne kalde landbrugets *spilddyr*. Jo større kuld – jo større risiko for, at nogle af grisene på denne måde fødes underernærede og bliver nogle skravle eller dør.

Men det kan betale sig for landmanden at avle disse alt for store kuld, fordi der gennemsnitligt vil være et par stykker ekstra i mellemgruppen, der overlever. Branchens mål er over 40 grise pr. årso, og da en so kan presses til at føde 2,3 kuld om året skal hun have for store kuld hver gang.

Æglæggende høns er også avlet til at yde helt ekstremt. De starter æglægningen mens de stadig vokser og før deres meget små kroppe er klar til det (jo mindre de er, jo mindre foder skal de have), og de er avlet til at danne alt for store og alt for mange æg. Det er påvist at mange af dem som følge af dette får brud på brystbenet. Der er ingen grund til at tro at knoglebrud gør mindre ondt på høns end på mennesker, og skulle der være den mindste tvivl burde det selvfølgelig komme hønsene til gode.

Slagtekyllinger er ekstremavlet til at vokse så hurtigt, at deres ben og muskler i løbet af kort tid ikke kan bære dem. De lever endda kun i ca. 40 dage. Væksten er i perioden 1957-2005 øget med ca. 400 %. Og det gælder ikke kun racen Ross 308, den er bare den værste. Men endnu værre er det, at slagtekyllingernes forældre, som selv har generne for hurtig vækst, bliver sultet i deres opvækst for at få dem til at gro så langsomt, at de overhovedet kan gå på benene, når de skal være avlsdyr. De er desperate af sult i mange uger og forsøger at æde ens tøj og sko, hvis man går ind til dem.

Slagtesvin er også avlet til at vokse helt ekstremt. Fra de er ca. 10 uger og til slagtning skal de tage over 1 kg på om dagen, så de i en alder af 6 mdr. vejer 100 kg. En så ekstrem vækst giver sygdomme i knogler og led, fuldstændig som hos kyllingerne. Mange slagtesvin er halte ved slagtning, men det undersøges ikke officielt. Alle videnskabelige fund på slagterierne er i øvrigt også beslaglagt af L&F efter aftale med FVST.

Slagtesvinenes forældre bærer ligesom slagtekyllingernes de samme gener for hurtig vækst, men da forældredyrene (primært søerne) jo helst skal kunne gå og stå som voksne, er man ”nødt til” at sulte dem systematisk for at hæmme væksten. ”Restriktiv fodring” kalder branchen det. De unge polte (teenagesøer) fodres kun med ca. 85% af, hvad de kunne æde, men som det blev sagt fra scenen til landbrugets årlige So-seminar i 2024, så er det så smart at landmanden let kan se om han har sultet dem for meget, for så begynder de at æde hinandens haler.

Selv de drægtige søer sultes også for at hæmme deres videre vækst, de må ikke blive for store, for der er ikke meget plads i staldinventaret. Sultede søer udvikler den abnorme adfærd ”tomgangstygning”, hvor de tygger og tygger uden at have noget i munden, og de opdages let fordi deres spyt danner en stor mængde skum, der drypper ned på gulvet.

Konklusion: Vi må have en debat om alle landbrugets former for ekstremavl. Også selv om landbruget påstår, at de ikke ved hvad ekstrem avl er. Og allerhelst et forbud mod fortsat at udnytte alle disse ekstremavlede mutant-dyr.